

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl. za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolijo frankirati. Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. Opraviništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Sedanost in bodočnost našega kmetijstva.

II.

Dejali smo, da je zboljšanje našega kmetijstva na njegove lastnej podlogi pri nas nemogoče.

Vse poskušnje, ki se naslanjajo na napredujočo dobo mehanike in celo na racionalno izučeno gospodarstvo ne zadostujejo pri nas, ker naša domovina je premajhna, posestva so preveč razdeljena, da bi se mogla obetati njenemu poljedelstvu bodočnost. Slovenske dežele se prištevajo goratim. Poglejmo torej, kako gospodarijo naši pogorski sosedi! Najlepši izgled v tem nam daje dežela, ki najmanj v kmetijstvu producira, a je, kar se tiče kmetijskega blagostanja mej prvimi v Avstriji, in to je: Tirolska. Živinoreja, industrija, kupčija in deželna divna lepota, ki vabi tujce vseh delov sveta v obilem številu mej se, so glavni viri premožnosti tirolskega planinca.

In ako ume umno gospodariti Tirolec, katerega kakor hudoben svet pravi, stoprav v štiridesetem letu „pamet sreča“, zakaj bi pa ne znal Slovenec, ki je čvrst in prebrisane glave.

In tudi druge razmere našemu kmetu niso baš bolj nemile kot tirolskemu. Lepa in in rodovitna je njegova domovina, krasne planine krožijo njegov stan, bistre vode se pretakajo po planjavi in on biva, kakor mu poje Prešeren, sam „sredi raja“.

Prvi in najpriprostejši napredek našemu kmetu naj bi bil, da popusti poljedelstvo, in se poprime marljivo živinoreje.

Le toliko naj seje, kar mu je potreba za svojo družino, ne več. Pribrani si s tem drage posle in najemnike, obilo dela, — in najbolj nesreče, ki mu preti vsako leto po toči, suši, povodnji itd.

Živinoreja rodi gotov denar, vzroči malo truda in ne zahteva mnogo tujih ljudi na posestvu. O ko bi naš kmet videl spodnjo in zgornjo insko, zilersko, pustersko in še mnogo manjših dolin na Tirolskem, kjer se prostirajo, kamor seže oko, sami travniki, kako bi sklenil roki in se čudil posebno, ko bi zrl obile čede najplemenitejše govedi na njej, da smilil bi se samemu sebi v svojej revščini v primeri s svojim sosedom.

Istina je, da nij vsa naša dežela primerna ali vsaj v tako obilnej meri ne za živinorejo kakor Tirolska, a zaradi tega pa rodi tudi dvojno setev, Tirolec si pa mora kupiti za živež vsega, razen zelenjave in krompirja. Živinoreja bi bila po našem mnenju torej prvo glavno vprašanje za izboljšanje našega kmetijstva in bi se najlažje in po najkrajšem poti izvršila.

Živinoreja prepušča našemu kmetu tudi toliko prostega časa, da se peča poleg nje lahko tudi z industrijo. Najprimernejše bi bilo izdelovanje lesene robe, železnine, usnjarija, tkanje in lončarija. Iz lastne skušnje vemo, po kakoj visoki ceni se kupujejo v sosednjih deželah že zdaj slovenski izdelki posebno lesena roba in slamniki.

Posebno poslednja roba bi bila lahko mnogo premožnejša privabila v deželo, ko bi bila v domačih rokah. A moral je biti tujec, ki je našel zaklad za se, slovenskim rokam in za slovensko snov pa plača le milosten venar.

Za izgled le povemo, da se v glavnem mestu neke sosednje dežele prodajajo slamnate korbice, katere spleta slovensko morda desetletno dekletce za dva groša, — po goldinarji in še dražje.

Možje slovenski, resnica žalostna resnica je to za vbogo domovino.

Enako je z leseno robo posebno s parketi, siti in rešeti. A kaj pomaga! Vse je v tujih rokah, domačin je le mašina, ki polni s krvavimi žulji žepe ponosnega tujca na lastnej zemlji.

Tretji glavni faktor zboljšanja našega kmetijstva bi bila kupčija, če tudi le v malem in le z lastnimi izdelki. „Multa renescentur, quae jam cecidere, si volet usus“, poje Horac in zakaj bi si ne pomagali mi več, ki še nismo pogubljeni popolno. In baš kar se tiče kupčije bi bila ona našemu manjšemu posestniku vir blagostanja.

Zopet smo primorani citirati tu Tirolce. Na Tirolskem je namreč mala štubajska dolina s komaj tri tisoč prebivalci in je vendar znana rekel bi kupcem pol Evrope, ker jih preskrbuje z železnimi izdelki. Vseh tri tisoč prebivalcev te doline se živi s kovačijo, in ne slabo. Ne verjel bi lahko tega Štajerec in Korošec, ko bi vedel da reže ob velikih praznikih meso z noži in ga natika na vilice, ki so izdelane v Štubaji iz koroškega in štajerskega železa in za drag denar zopet nazaj prodane. In česar je zmožen Tirolec, zakaj bi ne bil tudi naš Kropčan in Tržičan, ki je tudi rojen kovač, a ne ve po lastnej kupčiji svojih izdelkov poslati v svetovni promet. Enako bi našli še obilo različnih stvari, ki bi koristile v domačem umnem podvzetju in bi bogatile deželo.

Listek.

Priprava na Carigrad.

(Prosto po Čajkovskem.)

(Dalje.)

IV.

Od Očakova leti Tatar, da se kljusi duša zmika — kupoma plujó čajke ob bregu, morskimi valovi se prevračajo kakor krop; redno plojejo vesla, široko praši bela pena. Tatar je došel do Belgrada; Arab skoči na vranca, se vznesne na stremenih in krikne: Allah, Resiullah! in skokom odjaše k Prutu. Kozaške čajke postavijo jadernike, napno jadra, — kakor strele lete čajke po morju, da žvižga pozračje. — Črno morje radosti drhta in poskakuje — mladiči pa kriče: — Slava Bogu! slava Kozaštvu! slava atamanu! — Uže so srečali ustje slovanskega Dunava, daleč zadaj so užje pustili Kilije zeleno obraščene bregove; na pravej imajoč temno balkansko pogorje —

na levej širo morsko valovje in peno — a pred sabo Carigrad.

Petek*) je bil. — Zlato je žarilo solnce; tisoč minaretov je lesketalo v zlatu, mesto sedmih gričev se iskri in plamtí čarobno v jutranjem žaru. Kozaci prevzeti nenadne krasote gledajo izbuljenimi očmi, odprtimi ustmi — Carigrad! zavrisnejo, Carigrad! — Ataman zavpije: — Živo zaigrajte z vesli! — Tisoč osemsto vesel klompne naenkrat z vso silo v morje. Skokom švignejo čajke prek morskih valov — zdaj pritisnejo k bregu. Ataman zakriči: Deset mladičev iz vsake čajke na kopno, pet s kosami, pet z risancami oboroženih. Komaj je izgovoril, užje stoji trideset štirikotov na bregu. Sprednje vrste vsacega štirikotnika merijo z risancami proti Pera, v zadnjih vrstah pa štrle kose, kakor ščetine divjemu mrjascu. Pri čajkah pozostali odkopljejo brzo, ko bi mignil kraj brega s širokim rovom ter nasujejo nasip. Ataman zavihiti z mečem, konjski rep

*) Petek je praznik pri Mohamedunih.

zavihra, praporščak razvija svoj prapor, kotel zabrenči in Kozaci jo vdarijo proti predmestju.

V dvesto štiridesetih mošejah tiho brenče muezini*) in mufti pesen na čast Najvišjega, — na čast Proroka. Derviši hulijo čelo k zemlji in ustnjami poljubujejo kamen — množica raznovrstnega ljudstva in raznih pokolenj kliče Boga in Mohameda. Turčin kliče: Allah! Allah! Natoljček: Tanri, Arab: Hakk! V mošaji sv. Sofije, kjer je nekda Carigradski patrijarh, glava grške cerkve himnami častil krščanskega Boga, denes poveljuje Ulema Proroka Medinjskega; sultan Amurat, veliki vezir, Kizlar-aga, ves divan in dvorstvo sultana se pokorava in moli. Skopljenci, janičari in spahi**) so po mošejah. V mestu je tiho, gluho po ulicah. M. Ali Muzeľmanov rajajo po edenu***) in ne pride jim na um, kaj se godi na tej zemlji. Mej tem pa naenkrat začno pokati topovi po bastijah,

*) Muezin = klicar na molitve.

**) Spahi = turška konjica.

***) Eden ali džennet = raj mazulanaki.

Pri tem ponavljamo še en pot, da bi slovenski kmet poleg tega še vedno lahko oskrboval svoje manjše gospodarstvo in bi mu bila omenjena opravila le gotov stranski zaslužek, ki mora živiti drugod sam velike rodbine in — ne slabo. L—s.

Naseljevanje v Bosni.

Deželno finančno vodstvo za Bosno in Hercegovino je izdalo sledečo okrožnico:

„Z razglasom deželne vlade od 26. avgusta 1880, števil. 19.503, je visoko c. kr. skupno ministerstvo z odlokom od 11. avg. 1880, broj 5429/B. H. dovolilo, da se od države dade naseljencem teh dežel ti-le pogoji:

1. Vsaka rodbina dobi, kolikor zmore dela, odločeno mero zemljišča od državnega premoženja, kolikor ga je na razpolaganje, a) da sezida hišo za stanovanje in gospodarska poslopja ali pa poslopje, kjer bi izvrševal kmetijski pristranski posel, b) njiv in travnikov in c) če treba, tugi pašnika (naseljene občine lahko skupaj dobe jeden pašnik.) Zemljišče se da kot last naseljencem s tem pogojem, da se ima plačanje zdanje cenjene vrednosti v določenih obrokih pričeti in sicer v letih, katera predlaga deželna vlada; zemljišče je hipoteka, dokler se popolnem ne izplača in da se obroki plačevanja točno drže. Nij treba, da bi se državno zemljišče zastonj oddajalo, ker je zdanja cena sprejeta kot kupna cena, ki je za nerodovitno zemljo jako majhena in naseljencev ne bo pritiskala. Pašnikov nij treba kupovati, ampak plačati se bodo morali čez nekoliko let male obresti.

2. Vsaka rodbina dobi za zidanje pod 1. navedenih poslopij zastonj potrebni les in sicer v razmeri, kolikor glav šteje rodbina.

3. Naseljene občine dobe tudi lesa za zidanje cerkve in šole.

4. Naseljenci ne plačujejo 10 let počenši od časa, ko so se naselili nikakih državnih davkov, ako dotično zemljišče nij bilo uže pred naseljenjem obdačeno.

5. Ako se imajo zarad pristranskega posla ali na kak drug način obdačiti z osebnim prihodninskim davkom, zaračuni se jim skozi 10 let od časa naseljenja davka prosti dohodek 3000 pijastrov. Neobdačenost pa se zgubi kakor hitro se naselbina proda osobam, ki se v deželi ne naselijo. Neobdačeni so tedaj samo pravi naseljenci.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 15. oktobra.

Češki „Pokrok“ v svojem članku razlaga, da se nema Taaffejeva vlada pritožiti na Čehe. temuč Čehi imajo pravico očitati vladi, da nij storila dozdej niti tega, kar bi bila uradno mogla. „Moravska Orlice“ pa pravi, da so Čehi za to vlado večje žrtve prinesli, nego bi za Hohenwartovo, ker šli so brez pogoja v državni zbor. Ali Taaffe uže drugo leto vlada. pa nij izpolnil niti jedne naše narodne želje.

Vnanje države.

„Köln. Ztg.“ piše v dopisu z Dunaja o rastočej zvezi **balkanskih držav** in meni, da je vpliv Avstrije tam doli jako skrčil se. Na Rusijo da se balkanski narodje bolj in in bolj ozirajo, tako v Belgradu, Sofiji, Filipoplu, Cetinju, Bukareštu in celo v Atenah nadejajo se pomoči samo od ruskega carja. — Neverjetno to nij. še menj pa čudno.

Ulcinj še nij v črnogorskih rokah; Riza paša, o katerem je znano, da je vrtil po svojej volji „albansko ligo“, hoče to ligo najprej v posvetovanje sklicati — v tem pa tiči kal evropskega nezaupanja do Turčije. Dunajske in peštanske oficijozne novine so še včeraj prav pesimistično pisale o turskem uklonjenji, — mogoče je, da bode Turčija zopet na tihem „Albance“ naprej potisnila, da ti ne odstopijo Ulcinja.

„Glas Crnogorca“ tudi v zadnjem listu razlaga, kako je velika zmota, če evropsko časopisje misli, da se Albanci branijo Ulcinj odstopiti. To je vse le turška vlada in nihče drugi.

Grška vlada je od grške narodne banke 60 milijonov na posodbo vzela na tri leta.

Iz **Rima** telegram javlja, da je grška kraljica papežu izročila lastnoročno pismo ruskega carja.

Odkar je Turčija izjavila, da hoče Črnogorcem predati Ulcinj, trdi se, da so se evropske vlade ločile, da se je razdružil evropski koncert in da bočeta posebno Avstrija in Nemčija zapustiti vodstvo Angleške v orijentalnem vprašanju ter da se jima pridruži tudi **Francoska**. Na tako vabljene odgovarja „France“: To je sicer ljubeznjivo, a kaj se nam ponuja? Nemčija, potrta od vojaških bremen, ima svojo težavo, da more nositi strašne troške oboroženega miru, ki je posledica naše amputacije. Sprava bi jej se ve, da prav prišla, ker bi rada končala to svoje neljubo stanje. Po našem mnenju so pa take okoliščine tudi, o katerih je najbolje molčati ker bi napaka bila govoriti. Od l. 1871 sem bi za nas bilo najbolje, da bi bili kakor sfinksi, da bi ne bili nikomur razodeli tajnosti svoje duše in upanje svoje pravične jeze.“ — To je dosti jasen odgovor, ki ga morajo Nemci razumeti.

Glede **Tunisa** v Afriki se je pred kratkem bil vnel prepir mej Italijo in Francosko. Italija je hotela imeti ondi odločevalen vpliv, katerega je pa dejansko izvrševala Francoska ter je bil na njenej strani popolnem tudi tuniski Bej. Stvar se je bila uže tako poostрила mej Italijo in Francijo, da je ta poslala pred Tunis vojne parnike. Vendar se je spet vse mirno poravnalo in je Italija sprevidela, da Francoske v Tunisu ne more izpodriniti.

Dopisi.

Iz Idrije 13. okt. [Izv. dop.] Telegram je vam uže včeraj poročil o prihodu g. deželnega predsednika Winklerja. Naj vam to denes malo na drobneje opišem.

Ko je prejšnji dan g. župan Stranecki slučajno zvedel o prihodu, povedal je to veselo novico takoj tudi g. Lipoldu, ali ta nepopoljšljivi starček razposlal je takoj svoje slugo okolo naznanit ta prihod s skrivnim pristavkom: „aber keine demonstration machen.“ To se menda z drugimi besedami pravi: ne smete ga slovesno sprejemati. Samo župan z dvema svetovalcema naj se mu pokloni. Ker se je pa ta novica hitro po mestu razširila, pozvedeli so jo tudi drugi razumni možje, kateri so se takoj pogovorili in odločili, da naj se stori, kar je le mogoče, da se gospod deželni predsednik čem slovesneji sprejme. G. župan je bil naprošen, da mora vse odbornike povabiti in denar za streljanje je bil takoj gotov. Kako da je naše zagrizene nemškutarje to jezilo, tega nijso mogli prikriti, ko so se gospodje odborniki za sprejem skupaj zbirali, je neki gospod zabavljaj, kakor je le vedel in znal in žalil poštene ljudi. Drugi, tudi c. k. uradnik, kateri ima pa uže silno težko butaro grehov nad soboj, je očitno v družbi vprašal, ali se nij gospod predsednik s pošto pipe-ljal v Idrijo. Tako predrzni so nekateri naši c. k. uradniki, da se tako in še celo očitno norčujejo iz samega cesarjevega namestnika, če nij ta na nemško-ustavovernem glasu.

Takoj po sprejemu je blagi gospod šel v šolo, katera se mu je zelo dopadla. K obedu so bili povabljeni gospodje župan in svetovalci, g. dekan, g. Lipold, g. Čermak. Po obedu si je g. predsednik malo mesto ogledal v spremstvu gospoda dekana. Obiskal je visoki gost tudi našo borno čitalnico. Ko je pa mrak napočil, jele so se lučice po oknih lesketati, in bilo je precejšnje število hiš prav okusno razsvitljenih. Le Onderkovi kimovci si tega nijso upali. Gospod predsednik si je v spremstvu

risanice pljuvati pogubni ogenj. Nekaj spahov prihiti na ulice s konji, razganjajoč ljudsko druhal — in vriščeč: šejtan*) v Peri. — Amurat bliska s krivo sabljo in viče: V imenu Proroka do orožja, do orožja! — Janičarji so pobegli po orožje v Eskiseraj, spahi sedlajo konje v predmestju Eljub, iz orožnice vlačijo topove k vratim Orta-Kapuzi — prej pobožno in mutasto mesto, kakor grob Mekanski, zvenči z jeklom in hrumi bojnega krika. Iz harema so prinesli sultanski prapor, okolo njega se zbirajo janičarji. V predmestju Eljub se sveti pogubni polumesec nad Mohamedovo zastavo, spahi se skupljajo okolo njega na ognjenih vrancih. Vezir, paše, age, seraskjeri**) pribegajo na spenjenih džametih v vrste. Sultan je opasal meč Proroka, za pas vtaknil kindžal Alija, zasedel snežno-belega konja, obloženega z dragocenim kamničjem in zlatom, stopi pred čete janičarjev, in cela vojska, jednaka pre-

širnej, širkeje reki, vali se redom k predmestju Peri.

Hitro so zmogli Kozaci predmestje Pero*) in Kasim-Bašo. Tisoč Arnavtov, ki so bili na straži, stavilo je slab upor; nijso vzdržali silnega navala, razpršili so se h Galati. Olovnice kozaških risanic so strašno pljuvale za njimi; zdajci se zapalijo možnarji po bastijah in nekaj albanskih konjikov skoči proti Seraju. Nalevajo obseda poslopja zunaj Pere. Čorba se goni po Kasim-Baša. Glenbocki razpostavlja teterovske strelce mej zidovje in vrte. Butovič s svojimi razbija, pleni hiše in odnaša nagrabljeno k čajkam, ataman pa na čelu sotnje Sokola in trem sotnjam Zaporozcev podi Arnavte in hiti h Galati, kjer je morska orožnica in palača Kapudana-paše**). Bliskajo se pete Arnavtom, trupla jim znamenjajo sled, še bolj pritiskajo Kozaci; več ne pokažjo risanice, samo

*) Pera, Kasim-Baša, Gulata so predmestja Carigrada.

**) Kapudan-paša, veliki admiral.

kose strahovito zvenče. Ataman skače, kakor besna pošast mej vrati, šviga z mečem, z nogama davi pojemajoče. — Nova pomoč stopa iz vrat orožnice, katera se zjedini z razpršenimi ter se vstavi — toda le za trenotek, kajti hitro so bili razpodeni in razkropljeni. Zastonj si prizadeva aga na straži zapreti vrata, kakor hudournik se vpira vanje bežeča druhal, kakor poruvano grmovje deró Arnavti, kakor ledni skladi mogočne reke vihrajo za njimi Kozaki. Vsi na enkrat prihropé na dvor orožnice. Ataman kriči: — Živo, na delo! — Kakor bi trenil, zabliška v levo in pravo in odčesne dve Muzelmanski glavi. Razpaljeno delajo mladici — nij se premaknilo solnce še za dlako, uže leže Arnavtje kakor snopje in Arhipelasgi prosijo milosti.

Kakor proroško znamenje se vije kozaški prapor na najvišjem mestu orožniške bastije. Zalotenci vlečejo topove k Peri; Grški topničarji stopajo pod stražo zaporoških sotnij. Sokol je ostal s tremi sotnijami v varstvu orožnice.

*) vrag, hudič.

**) Seraskjer = vojni poveljnik.

gospoda Mulaja razsvitljivo ogledoval, zvečer je bil v kazino povabljen in rudniška godba mu je serenado napravila, silno veliko ljudstva se je okolo godcev zbralo, in so o priličnih točkah, ko se je g. predsednik pri oknu pokazal, gromoviti „živio“ klicali.

Denes zjutraj je šel čestiti gospod proti spodnji Idriji, kjer je bil zopet prav slovesno od gospodov duhovnikov in od ljudstva sprejet, od tod je pa šel peš ogledovat si novo projektirano cesto iz Idrije v Tolmin. Na meji, na tako imenovanem kraju „Vršče“ so ga pa gospodje iz Cerknega uže pričakovali, od koder so ga naprej spremili. O imenitnosti in važnosti te ceste prihodnjič kaj več.

Iz Trsta 12. okt. [Izv. dop.] Italijansko „irredentovstvo“ se je v našem mestnem sta-rešinstvu v zadnji seji tega zbora spet pokazalo. Šlo je namreč za ustanovo ob 50letnici cesarjevega godu, za katero je mestna delegacija — moralno prisiljena — odločila 1400 gl. Župan je predlagal, naj se to potrdi. Odborniki vstanejo — nekaterim se je videlo, kako so teški, — a obsedelo je šest skrajnih levičarjev italijenissimov. Ti so pokazali, da jim je bolj na srcu najmanjša laška stvar, ki se tiče ljudij onkraj Adrije, kakor pomenljiva ustanova 50letnice. Pokazali so, da jim za Avstrijstvo nij nič! In vendar se od zgoraj ta laški element protežira, podpira, goji, a avstrijski živelj slovanski se da na steno pritiskati od Laha!

Naši lahoni so povsod spet nekako bolj v gibanju. Tu in tam preiskuje policija včasih stanovanje in dene marsikaterega pod ključ. Vedno se zanaša ta svojat na italijanski dan rešitve izpod Avstrije. Sicer tudi mi želimo, da bi bili kmalu te sohrge rešeni ali svoje zemlje ne damo k Italiji vleči. Zato bi radi, da bi na naši zemlji dostojno obnašati se morali tudi ti Lahi, kajti tudi pri nas bode v protivnem slučaju potrpežljivosti zmanjkalo.

Delavsko društvo je nameravalo 1. nov. v gledišču „Fenice“ igrati poslovenjeno igro „Mlinar in njegova hči“ pa je nam gospodar vsled laških strašil gledišče odrekel. Skušali se bomo pa kje drugod s kacic koncertom odškodovati. To društvo napreduje dobro, pri vsem tem, da neka svojat ruje proti njemu ter bi rado poštene odbor pri udih ob veljavo spravili. Ljudij, ki zdražbo delajo, nikjer ne manjka.

Ataman se vrne z ostankom k Nalevajki. — Dvajset topov z nasipom grozi vratam Babihumajum. Kakor bliskavica je obletel ataman na arabskem žrebcu zidovje. Vse je na svojem mestu. Neumorno dela Butovič. Turški haremi, bazarji Armencev in Grkov, kočure Židov se poslavljajo za veke s svojim bogastvom — žene pa in odaliske in sužnice Muzelmanov se strahoma skrivajo pred solncem, kakor osvobodjene tičice po dolgem ječenju bojé se vetriča; rade bi povriščale s krilcami in porajale, pa strah jim smoli perje in je drži na vrvi. Duri haremov so odprte na stežaj, vratice vrtov razbita, nevestice pa se potikajo po zakotkih in ne smejo prestopiti praga svojih kletk. Skrajema pogledujejo plamtečim okom po mladih — mladiči se še ne zmenijo za nje — prva je dolžnost, potem razveseljevanje, si mislijo sami pri sebi: kadar navlačimo dosti plena, potem poigramo s temi-le podlascami.

(Dalje prih.)

Domače stvari.

— (Zdravstveni svet zoper večino ljubljanskega mestnega zbora.) Uže v včerajšnjem listu smo poročali, da je ljubljanski zdravstveni ali sanitetni svet, kakor je bil na inicijativo večine našega mestnega zbora sestavljen, izrekel se v zadnji seji zoper nakup kolizeja, češ, da je nezdrav kraj in zato nesposoben za mestno kasarno. Slišali smo še, da sta se v tem svetu zlasti dva meščana, ki sta bila in sta sicer z našimi nemškutarji ene in iste krvi, najodločneje v tem smislu izrekla, češ, da je ogromna večina volilcev zoper kolizej. Tudi dr. Kovač, ljubljanski mestni fizikus, o katerem pač ne bo nihče trdil, da je naroden, glasoval je z energijo zoper kolizej. Nj li to nezaupnica in optima forma?

— (Nemški dopisniki iz Ljubljane) so bili zadnje štirinajst dni nekoliko svoje navadno laganje opustili. Zdaj so zopet začeli svoj posel. Jedno tako laž smo uže predvčeranjem osvetili. Denes imamo uže novo pred soboj. V „N. Fr. Pr.“ od 14. okt. se namreč iz Ljubljane piše, da narodni časniki slovenski, posebno naš list, delajo „masslose agitation“ zoper realko, pa da ravno tako strastno „geharnischte leitartikel“ prinašamo zoper nemški „schulverein“. Naši bralci vedó, da smo o realki prinesli le tri ali štiri vrste dolgo notičico skoro z golimi številkami, a kar se „schulvereina“ tiče, zmenimo se le malokdaj zanj. Ali nemškemu liberalnemu filistru se mora strah napraviti pred divjo slovensko agitacijo!

— (Privilegij) za jedno leto je dobil od c. kr. trgovskega in kmetijskega ministerstva tukajšnji podjetnik Gustav Tönies na neko svojo iznajdbo zboljšanih kanalskih požiralnikov.

— (V frančiškanskej cerkvi) v Ljubljani je kakor „Dan.“ piše gosp. Fr. Goršič od 9. sept. do 9. okt. t. l. velike orglje v občno zadovoljnost zopet intoniral, vbral in reguliral, ker prahu se je v piščalih (ki jih je 1888) uže toliko nabralo, da se je s posameznimi spremenil težko igralo.

— (V zadnji seji kranjske kmetijske družbe) 3. dne t. m. je odbor razpravljaj 12 obširnih vprašanj, katera je slav. ministerstvo kmetijstva v obravnavo dalo družbam kmetijskim in katera vprašanja vsa merijo na to, da bi se glede na prihodnjo zaprtijo ruskih in rumunskih mej reja goveje živine pomnožila in zboljšala v našem cesarstvu. Odbor je razodel svoje mnenje o vseh dvanajstih vprašanjih, povdarjaje, da poduk in kapital sta tudi napredku živinorejskemu zaslomba, da pa naša dežela nema kmetijske šole, nema stalnih popotnih učiteljev, umnega kmetijstva, nema z ozirom na potrebni nauk kmetijstva urejene učiteljske pripravnice, ki bi kmetijskim nadaljevalnim šolam dajala sposobnih učiteljev, — da dalje občine nemajo dobrih plemenskih juncev, česar je deželna postava od leta 1879. kriva, katera občinam ne zapoveduje vzdrževanja vsaj enega junca na 80 do 100 krav, kakor je družba kmetijska postavila načrtala, ampak vzdrževanje plemenskih juncev po sklepu deželnega zbora prepušča se le prostej volji občin, katere pa žalibog v lastno škodo občinam so večidel zelo zanikerne o tem; — končno prosi odbor slavno ministerstvo kmetijstva, katero resno voljo kaže na pomoč biti kmetijstvu, naj bi snovalo državne posojilnice, pri katerih bi po-

šteni pa manj premožni kmetovalci v sili dobili denarja na posojilo za ne visoke obresti in brez velicij težav. — Peticijo učitelja g. M. Ranta o podpiranju naprav šolskih vrtov pri ljudskih šolah, ki jo je vložil letošnjemu deželnemu zboru, ta pa izročil c. kr. deželnemu šolskemu svetu, šolski svet pa družbi kmetijske, katera od c. kr. ministerstva subvencije dobiva, je odbor vzel s tem na znanje, da se pri prihodnjih državnih subvencijah bode oziral na to peticijo. — Odbor dunajski, ki napravi prihodnje leto aprila meesca razstavo pitane živine, prosi družbo kmetijsko, naj to razstavo razglasi po deželi. — Gosp. Ogulin poroča, da dozda zakasnela nova volitev odbora podružnice kmetijske novomeške se bode izvršila kmalu. — Deželni odbor priporoča prošnjo občine v Grižah za podelitev podpore o napravi vodnjaka; — odbor je rešil to prošnjo s tem, da bode prošnja, kadar mu v roke pride, s priporočilom izročil c. kr. deželni vladi, katera podeljuje te podpore. — Dobrodelnej Vincencijevej družbi sklene odbor podeliti 10 mernikov krompirja za deški azil.

— (Ponarejen srebren goldinar) je hotela v Trstu izdati neka 68 let stara kmetica iz Postojnskega okraja. Kupovala je tobak, a ker je bil goldinar silno slabo ponarejen, opazil je tobakar goljufijo ter je morala kmetica iti v zoper.

Razne vesti.

* (Sam sodnik.) Dne 8. t. m. so štirje pastirji v Lapcu v Vojnej granici ukrali nemecu kmetu eno ovco, katero so v gozdu zaklali in jo pekli. Pečenka pa še nij bila mehka, ko pride lastnik ovce s puško in kar sam kratko sodbo naredi: dva tatova na mestu postreli in dva sta mu ušla.

* (Oče sina ubil.) Hrvatski kmet Blaž Tuček iz Prozorja v Božjakovinskem okraju bil je dolgo v prepiru s svojim sinom, ki mu je s pravico očital slabo gospodarstvo. V ponedeljek se spet spreta, ker je oča po hiši razbijal. Sin ga miri, a nečloveški stari prime puško in sina ustreli, da je na mestu mrtev ostal.

* (Tat v sodniji.) Pred tremi dnevi je v Zagrebu nek tat po noči vlomil v delegirano okrajno sodnijo in je tam iskal k. j. za se. Razmetal je akte po stolah in tleh, vlomil v predale, a ničesa drugzega nij našel, da bi soboj vzela, nego le jedno staro suknjo s kljuko in par starih čevljev je odnesel.

* (Nesreča na železnici v Severni Ameriki.) Poleg Pittsburga je dne 11. t. m. neki brzovlak od zadaj trčil na poln zabaven vlak. Kotel brzovlaka razpoči in bilo je 9 potnikov precej mrtvih, 18 jih je umrlo še istega dne za ranami, več potnikov pa je tako poškodovanih, da še visé mej življenjem in smrtjo.

* (Ljubeznjiv mož.) Kindsbergška sodnija je zaprla nekega posestnika iz bližnje tamošnje okolice, ker je le-ta s težko vozno verigo v kleti priklenil svojo ženo, kjer jo je zandarmerija na pol mrtvo našla.

(Roparstvo v Siciliji.) Dne 4. t. m. so v Girgenti v Siciliji ujeli dva roparja, ki sta odpeljala v svoj brlog nekega tamošnjega kmeta in zanj zahtevala od njegove rodbine 62 000 lir. Rešili so ukradenega še živega.

V gostilni „pri golobčku“,

(501—2) sv. Petra cesta št. 28,
se dobivajo vsako soboto frišne

pečene in kranjske mesene klobase.

Izvrstna vina

stanejo liter po 32, 36 40 kr.

Zaloga pozamentarije in modernega blaga za gospe in gospode **M. Podkrajšek,**

se priporoča čestitemu občinstvu.

Naznanjam, da sem ravnokar prejela veliko zalogo vsake vrste v to spadajočih rečij: rute, spodnje obleke, životnike za gospe, predpasnike, lišu, nogovice, ovratale, manšete, kravate za gospe in gospode, kakor tudi trakove za vene, mreže, gumbe vsake barve itd. itd.

Zahvaljujem se slav. občinstvu za toliko mi skazovano zaupanje, ter uljudno vabim tudi za naprej k obilnemu obiskanju in zagotavljam, da bodem vsacega po najnižji ceni postregla, bolj ko povsod drugod. — Vnanje naročbe se točno in po ceni izvršujejo.

Spoštovanjem

M. Podkrajšek,
nasproti rotovža št. 25.

(522-1)

Ign. Thomanova vdova

v Kravjeji dolini št. 12

priporoča

svojo zalogo dovršenih
nagrobni spomenikov

ter izvršuje prav po ceni vsa

v kamenosekarsko obrt

(331-6)

pripadajoča dela.

Dobro, točno in po ceni izdeluje altarje
in druga cerkvena dela.

Gumi-bonbon,

boljši, nego vsak drug, kolikor se ga okolo prodaja,
rabi z najboljšim vspehom

**zoper kašelj, hripavost in
katarno stanje organov, s
katerimi se sope.**

V škatlicah po 10 kr.

prodaje (490-2)

GABRIEL PICCOLI,

lekar „k angelju“,

na dunajske cesti v Ljubljani.

Št. 441.

C. S. D.

Učiteljske službe.

U ovom školskom kotaru izpraznjene su sledeća učiteljska mjesta:

1. u Podgradu (il. Castelnovo) III. vrsti sa slovenskim
2. u Materiji III. vrsti učnim jezikom;
3. u Rukavcu III. vrsti sa hrvatskim
4. u Kastvu mjesto podučitelja III. vrsti učnim jezikom;

zatim mjesta učiteljice III. vrsti i to:

1. u Kastvu sa hrvatskim
2. u Lovranu učnim jezikom;
3. u Jelšanah sa slovenskim učnim jezikom.

Uz sposobnost hrvatskog za mjesto učiteljice u Lovranu zahtjeva se također i znanje talijanskog jezika, a za Kastav i Rukavac želilo bi se poznavanje zadnjeg pomenutog je ika.

Sa ovima službami sduženi su dohodci ustanovljeni zem. zak. za Istru 3. novembra 1874, br. 30, odnosno 10. decembra 1878.

Natjecatelji i natjecateljice za pomenuta mjesta imaju sa dokaznicami poduperte svoje molbenice, ako su jurve u službi, tragom predpostavljene si oblasti, upravno najdalje do 1. novembra t. g. ovome c. kr. kotarsko školskome vjeću odaslati.

C. kr. kotarsko školsko vjeće,

Voloska, dne 7. oktobra 1880.

(505-3)

Cirkus Krembser & C.

na cesar Josipovem trgu

denes soboto dne 16. oktobra

dve veliki izredni predstavi.

Ob 4. uri popoldne

na občno željo zadnja posebna
predstava za otroke

z nižano vstopnino za otroke

in odrasle.

Zastoj se bode izigralo več igrač
Vsak otrok, ki pride v cirkus, dobi
jeden los zastoj.

Zvečer ob 7. uri

glavna predstava

z navadno vstopnino.

Nedeljo dne 17. oktobra

veliko umeteljno jahanje na stavo.

Natančneje povedo plakati.

Uljudno vabi k predstavi

A. Krembser,

vodja.

(525)

Zoper jetiko! Radgostski univerzalni čaj

in
rožnovski maho-rastlinski celtilčki,

priporočajo se posebno

za vse, tudi za zastarane bolezni na pljučah, za srčne, prsne in vratne bolezni, posebno za sušico, želodčno slabost, za splošno slabost čutnic in začenjačo se pljučnico!

Veliko število priznanskih pisem razpolagajo se v prepričanje

Javna zahvala.

Gospodu J. Seichertu, lekarju v Rožnovi v Radgostskem.

Čestiti gospod!

Po dostanem nevarnem pljučnem vnetju mučil me je cele tri leta suhi kašelj in povzročal se hripavost. Pretečeno jesen postalo je moje žalostno stanje tako hudo, da sem cele kosce stjene krvi izkašljal in trpel sem pri tem zaradi prebavljanja in telesne slabosti, mrzice in ponočnem me jako slabečem potenju. Zdravnik — moj dobri prijatelj — konstatiral je začetno jetiko!

Po dolgem brezuspešnem zdravljenju poskusil sem vsled sveta mojega zdravnika kot zadnji pripomoček Vaš Radgostski univerzalni čaj, kateremu se zahvaljujem že mnogi v našem mestu za zopet pridobljeno zdravje, ter rabim za olajšanje suhega in zgečega kašljanja Vaše Rožnovske celtilčke.

V kratkej dobi zboljšalo se je moje brezupno stanje t. ko, da se čudijo vsi moji znanci, kakor tudi moj zdravnik, kateri nikakoršnega ozdravljenja nij upal.

Kasiranje nehalo je popolnem, ravno tako nijsem več kri pijačal in nehalo je tudi ponočno potenje, povrnil se je zopet tek in močnejši kot poprej, in tako pridobilo je moje slabo telo zopet poprejšnjo krepost in elastičnost.

Komaj po štiritednem uživanju sem popolnem zdrav in vesel in zahvaljujem svojo ozdravljenje poleg Bogu jedino le Vašim pripomočkom.

Prosim Vaše blagorodje mojej starej materi, katera že štiri leta trpi na srčnem bolenju in težkem dihanju, priposlati proti postnemu povzetku dva paketa tega čaja in ravno tonko škatljice maho-rastlinskih celtilčkov, in želim iz sica, da bi ta izvrstni lek in ne drago zdravilo zasluženo splošno pripoznanje pridobilo, ter ostajam s posebnim spoštovanjem Vašemu blagorodju hva ežni

(521-1) **Ivan Celery,** kaplan.

V Čerkovici (na Č. škem).

Od tega po zdravniške razloži in predpisih pripravljeni čaj, veja za 14dnevno rabo pripravljeni paket z nakazom o rabi 1 gld. av. v. Jedna originalna škatlja Rožnovskih maho-rastlinskih celtilčkov 50 kr. Za kolek in zavijanje pa 10 kr. posebe.

Radgostski univerzalni čaj in Rožnovski maho-rastlinski celtilčki dobivajo se jedino le v lekarni J. Seichert v Rožnovi na Moravskem, in razpošiljajo se naročila na vse strani proti postnemu povzetju.

Da je pa p. n. občinstvu bolj priročno, imajo tudi zaloge sledeči lekarji: W. Mayr v Ljubljani, W. König v Mariboru, S. Mittelbach in J. Cejsek v Zagrebu, Barmherzige Brüder in A. Nodved v Gradcu, A. Marek in J. Kupferschmid v Celju, O. Russheim v Lipnici, Carl Grabacher v Murau, J. Illing v Rottemanu, W. Thurnwald v Celovei.

Zaloge

napravile se bodo v vseh lekarnah in večjih prodajalnicah materijalnega blaga.

Doktor Horstova jedino prava voda za oči, pri jena natančno po starem rodbinskem receptu tega svetovno slavnega zdravnika za oči, pripravna je za okrepljenje in vzdržanje vida v vsakej starosti; v kratkem ozdravi ne da bi bolnika motila v njegovem poklicu, frišni ali stari prisad na očeh, pege na rožnici in kašo ter odpravi sitno solzonje.

Izvirna steklenica z navodom za rabo velja 70 kr., za kolek in zavoj 10 kr. več. Prava se dobi samo naravnost iz lekarne v kopehiški Rožnovi.